



**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt VIII. Vtrum Rector Comitatus Venaissini, vel eius Locumtenentes,
habeant ius præuenie[n]di Iudices ordinarios eiusdem Comitatus circa
deputationem Tutorum, aut Curatorum, pro administratione ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

instructiorem ad eum remittat: Gambar. dicto lib. 8. quest. 20. num. 103. Scacc. de appell. quest. 7. numero 60. Idem si partes consentiant, vt Legatus procedat in causa appellationis. ad Papam interposita, Scacc. loco citato num. 61. Franc. in dicto cap. constitutum, 45. de appell. num. 23. & 24.

Ideo concludendum, Legatum, aut Vicelegatum Auenionis se intromittere posse in causis ad Sanctissimum per appellationem deuolutis, non solum in casibus in quibus alij Legati id facere de iure possunt, sed etiam in omnibus aliis casibus in ipsorum facultatibus concessis, vt supra ostensum est.

CAPUT VIII.

ARGUMENTVM.

Vtrum Rector Comitatus Venaisini, vel eius Locumtenentes, habeant ius præueniendi Iudices ordinarios eiusdem Comitatus circa deputationem Tutorum, aut Curatorum, pro administratione personarum & bonorum. Quid si agatur de deputatione facienda in terris feudatariorum Papæ intra eundem Comitatum. Quod sit officium Rectoris, seu Præsidis Prouinciæ in eodem Comitatu, & quæ illius autoritas, & ad quam iurisdictionem spectet datio tutoris, vel curatoris. Et Iudices prætendentes sibi competere iurisdictionem priuatam super deputatione tutorum, quid probare teneantur. Et de præuentione in Tribunalibus Galliarum ex Regiis ordinationibus.

SUMMARIVM.

1. Rector Comitatus non potest dare tutores, vel curatores subditis vassallorum habentium omnimodam iurisdictionem.
2. Præses Prouinciæ dare potest tutorem in locis in quibus est defensor.
3. Archiepiscopus quamuis superior sit Episcopo, non potest iurisdictionem ordinariam exercere in prima instantia in Diocesi Episcopi.
4. Olim deputatio tutoris erat actus legis, & non iurisdictionis, sed hodie est actus iurisdictionis, & de variis constitutionibus antiquis circa deputationem tutorum obseruatis.
5. Tutoris datio hodie est actus contentiosæ iurisdictionis.
6. Hodie omnia sunt delegabilia præter vltimum supplicium.
7. Hodie ius dandi tutores competit omnibus magistratibus etiam municipalibus.
8. Præsides Prouinciæ, etiam personis extra Prouinciā existentibus, sibi tamen subditiis tutores dare possunt.
9. Præsides Prouinciæ, omnium magistratuum vice funguntur.
10. Rector Comitatus est Præses totius Prouinciæ.
11. An & quando merum, & mixtum imperium contineatur in infeudatione castrorum Comitatus Venaisini.

12. Magistratus municipales non habent merum & mixtum imperium, sed illud residet apud Prouinciæ Præsidem regulariter.
 13. Si Papa concedat alicui simpliciter Castrum in Comitatu Venaisino, iurisdictionio non transit in eum cui facta est concessio, sed remanet penes Rectorem dicti Comitatus.
 14. Præsides Prouinciæ sunt clarissimi.
 15. Locumtenens vtrum possit dare tutores.
 16. Tutoris datio quæ iure magistratus competit, est delegabilis.
 17. Episcopus vel eius Vicarius Clerico coram ipso litiganti curatorem dare possunt.
 18. An Episcopus Clerico litiganti curatorem generaliter ad omnes lites dare possit.
 19. Solum quid dicatur, & ex quibus probetur.
 20. Iurisdictionio concessa in officium est cumulatiua.
 21. Quæ sint probanda per eum qui prætendit sibi competere quasi possessionem priuatam iurisdictionis aut alterius rei.
 22. In dubio quasi possessio iurisdictionis, cumlatiue ad iudicanda est.
 23. De Locumtenentibus & eorum potestate. Remissio.
- De præuentione in Gallia inter Balliuos, Senescallos, Praepositos, Curias præsidiales, Iudices ordinarios & Locumtenentes criminales.



V M dubitaretur, vtrum Rector Comitatus Venaisini haberet ius præueniendi Iudices ordinarios, eiusdem Comitatus, veluti Carpentoractensem, Valriacensem, Insulanum, & similes, in deputatione tutorum pupillis constituendorum pro regimine personarum, vel bonorum ipsorum, seu etiam curatorum pro bonorum ad adultos spectantium administratione. Dixi in primis supponendum esse, quod in hac questione, non tractatur de iudicibus Feudatariorum, seu Baronum & Vassallorum cum omnimodâ iurisdictione inuestitorum, quia cum iurisdictionio illis competeat, non ratione officij, sed iure proprio, & ex contractu oneroso, ratione feudi cum Principe concedente celebrato, sequitur iurisdictionem huiusmodi esse priuatam, non autem præuentiuam, & non obstante quacumque Rectoris Prouinciæ præuentione, causam deputationis tutorum, vel curatorum ad tribunal ipsorum Baronum, seu feudatariorum habentium omnimodam iurisdictionem esse remittendam, vt præter illa quæ nos fuisse deduximus parte 1. huius tractat. cap. 11. num. 7. & sequenti tradit Faber. in §. 1. Instit. de Act. tutor. Quærit enim ibi an Regius Senescallus dare possit tutorem pupillo qui est de terrâ Baronis sibi subiectis habentis tamen merum & mixtum imperium, & omnimodam iurisdictionem? Et primâ facie dicit videri affirmatiue concludendum, quia præses Prouinciæ tutorem dare potest in locis, in quibus est defensor. §. non valentes. Auth. de defensor ciuit. Tamen contrarium determinat, quia Senescallus (talis autem Rector Comitatus Venaisini vocabatur antiquitus, vt legitur in antiquis instrumentis) est tantum iudex in terris Baronum, in casum relictus, & non potest in illis exercere actum iurisdictionalem nisi in defectum illorum. Ad instar Archiepiscopi, qui est superior Episcopo, & tamen non potest in Diocesi Episcopi exercere iurisdictionem nisi in certis casibus specialibus, de quibus in c. Pastoralis de officio Ord. Et Fabrum sequitur Curt. iun. conf. 2. num. 1. Natt. conf. 580. num. 4. & Rol. à Vall. conf. 48. num. 23. 24. & 39. vol. 2. vbi respon-

respondendo ad contraria, dicit illa procedere in terris, & locis in quib. omnimoda iurisdictio pertinebat ad Superiorem solum, veluti ad Imperatorem, nec erat alicuius Domini particularis propria, secus quando terra erat propria Vassalli cum omnimoda iurisdictione inuelti.

- 4 Hoc præsupposito, vera est conclusio, Rectori Comitatus Venaisini circa deputationem tutorum vel curatorum personis sibi subditis, seu in Comitatu in terris non suppositis Baronibus, competere iurisdictioem cumulatiam, itavt inter eos locus sit præuentioni. Quamvis enim olim variae circa tutorum deputationem emanauerint constitutiones, quas ad longum referre superfluum esset, cum de illis agat Montan. in tract. de iur. cap. 19. & Cuiac. in l. 1. de iurisd. omni. iud. vol. 2. pagin. mibi seu col. 171. ¶ Non erat quidem olim deputatio tutoris actus iurisdictiois, sed legis, per text. in l. munus, §. tut. datio, ff. de iur. sed hodie potius est iurisdictiois, propter varias constitutiones quæ circa tutoris deputationem oriri solent, Ioan. Iuuenal. in l. Imperium, num. 28. ff. de iurisd. omni. iud. in 1. volum. Reperit. Guriel. de iur. tel. p. 1. cap. 14. n. 9. vbi dicit tutoris dationem esse iurisdictiois contentiosæ, & non voluntariæ, & propterea expediri posse, & debere per Iudices ordinarios ciuitatum, & non per delegatos. ¶ Quod tamen dicitur de delegatis non subsistit, quia hodie omnia sunt delegabilia, præter vltimum supplicium, Specul. part. 1. tit. de iurisd. omni. iud. num. 26. Et nominatim de tutoris datione, quod sit delegabilis, ibidem num. 17.
- 7 Hodiernis itaque temporibus, ius dandi tutorem magistratibus omnibus competit, etiam municipalibus, l. 3. ff. de iur. & curat. datis ab his. Bart. in l. 1. eiusdem tit. ibi, Quia omnibus magistratibus est permixtum. ¶ Sed & præfides Prouinciæ ius habent deputandi tutores personis de sua prouinciâ exsistentibus, l. 1. ff. de iur. & curat. datis ab his. Et in l. tutor, §. sub conditione, & in §. tutoris datio, & ibi Alberic.
- 9 ¶ Nam prouinciarum Præfides omnium Magistratuum vice funguntur, l. omnia 11. ff. de offic. Præfid. Vvelembec. in §. 1. in verb. Præfides prouinciarum, Institum. de A. tit. tutor. & Ioan. Fab. in §. 1. eodem, tit. num. 10. vbi dicit, eos omnes qui habent regimen prouinciæ & territorij, & in eo omne imperium, posse dare tutores. ¶ Certum est autem Rectorem Comitatus esse totius prouinciæ Comitatus Præsidem, sic enim eum vocat Castren. consil. 406. num. 4.
- 11 volum. 1. Vbi dicit, quod si Abbas alicui concesserit castrum, cuius merum & mixtum imperium erat penes concedentem, tali casu iurisdictio vti coherens Castro, veniret, & contineretur in concessione. Sed si præsupponatur quod Comes Tholosanus, qui tunc erat Dominus Comitatus Venaisini, vtriusque, non autem Abbas infeudans, haberet in illo Castro omnimodam iurisdictioem cum mero & mixto imperio, tunc non potuit sine dubio comprehendere in concessione, seu infeudatione factâ per Abbatem, qui illam non habebat, & iurisdictio non exercebatur per loci illius Magistratum, sed per Rectorem Comitatus Venaisini, sicut (inquit) videmus de facto, quod penes Rectorem prædictum est merum & mixtum imperium totius Venaisini, & non penes magistratus Castrorum: subdens hoc esse
- 12 conforme iuri communi: ¶ quia Præfides prouinciæ habet merum imperium prouinciæ, non autem magistratus municipales, illicitas, §. qui vniuersus, ff. de offic. præfid. ¶ Nam & hodie si Papa concederet alicui castrum aliquod dicti Comitatus, nullâ factâ mentione iurisdictiois, non transiret ad ipsum im-

perium (intelligendo tamen iuxta ea quæ circa hoc tradit Cancr. lib. 3. var. resolut. cap. 13. de iuribus Castrorum, num. 27. & sequentibus.) Sed illum remaneret apud Rectorem Comitatus, nisi expressa fieret illius mentio in concessione. Atque ita Caltrensis de facto seruatum testatur.

Et sanè Præfides Prouinciæ magna est autoritas, 14 qui olim Clarissimus nuncupabatur, teste Menoch. consil. 302. num. 11. & 12. Chassan. in catal. glor. mundis part. 7. considerat. 5. Purpur. in l. 1. ff. de offic. eius cui mand. est iurisd. n. 257.

Quod autem attinet ad Locumtenentem Rectorem, distinguit Ioan. Fab. in dicto §. 1. Institum. de Aul. iur. vt scilicet, qui ab ipso Rectore substitutus est, non possit tutorem dare: qui vero ab alio superiore suam potestatem agnoscit, tutores deputandi ius habeat. Vnde & nos in hac ciuitate hoc obseruamus, vt ius tutores deputandi ad solos Iudices ordinarios spectet priuatim quoad alios magistratus, dempto tamen Vicelegato, qui nonnunquam ex causâ solet adiri: verum executionem mandat dictis iudicibus Curia ordinariæ temporalis, vt hæctenus obseruatum vidi, & si quando Auditores id facere voluerunt, impediti fuere, (cùm a solo Vicelegato litteras patentes suæ deputationis obtinere soleant) præsertim, quia cùm sint extranei, si illis daretur facultas tutores deputandi, euanesceret titulus de magistratibus conueniendis.

Et facit à simili quod dicitur de Vicerectore Vniuersitatis, qui non vtitur eodem priuilegio quo Rector, si ab ipso Rectore creetur, sed si ab ipsâ Vniuersitate propter mortem, vel absentiam Rectoris deputatus fuerit, tunc gaudet eodem priuilegio quo Rector: Francisc. Marc. decif. Delphin. 421. numero 4. part. 1. Bertrand. consil. 142. num. 3. in fine, & num. 4. volum. 3. part. 2.

Verum huius puncti decisio pendet ex facultatibus eiusdem Locumtenentis, in quibus, si tales ad sint clausulæ, quæ etiam merum & mixtum imperium & tutoris, seu curatoris deputandi facultatem in se contineant, non est dubitandum quin ipse eodem iure, quo Rector, vti possit: quia indistinctè tutoris datio, quæ competit iure magistratus, delegabilis est saltem quoad cognitionem, quidquid sit quoad executionem: ex notatis per Bart. in dicta l. 1. ff. de iur. & curat. datis ab his, & per Ioan. Fab. in d. §. 1. num. 9.

Ad præmissa confert text. in cap. fin. de iudic. in 6. 17 Vbi non solum Episcopus, sed etiam illius Officialis, minori coram altero ipsorum super causis ab illorum iurisdictioe dependentibus litiganti, curatorem dare potest. Quem textum ad hoc allegat Ioan. Fab. loco citato, num. 11. versic. sed contrarium. Dicens; ¶ Quod si agatur de dando minori curatorem generalem ad lites, locus est dispositioni illius, text. in d. c. singli. nam licet ille text. videatur loqui de certa lite, tamen in versic. si vero intra, loquitur de curatore generali ad lites, & in sequenti dicit illum textum loqui de curatore certæ litis. Quod tamen saluâ pace tanti Doctoris, non ita se habet. Immo verba illius sunt clara ibi, Ad lites huiusmodi, quæ sunt restrictiua, & ad causas dumtaxat spirituales, de quibus ibi fit mentio, referri possunt.

Addebatur in facti contingentia probatio eius, quod obseruari solitum erat in Curia Rectoris, vt ipse, aut Locumtenens ipsius, tutores & curatores deputare posset, præueniendo iudices illos ordinarios, & super hoc producebantur plures sententiæ, & acta quæ cumulatiam hanc seu præuentiuam iurisdictioem

ditionem comprobant, cum maximè sententiæ & processu in contradictorio iudicio factæ essent, & per plures actus in diuersis causis reiterata talis possessio, seu solium curiarum, quod quidem solium dicitur etiam sufficienter ex vnicò actu probatum; multo magis si plures & diuersi actus producantur: Roch. de Curt. in tract. de consuetud. quas. 5. per totam. Thesaur. Iun. lib. 1. quas. forens. 38. num. 17. Burat. decis. 51. n. 1.

Et propterea non est dubitandum, quin Rector aut Locumtenens eiusdem, iurisdictionem habeat cum dictis iudicibus ordinariis Comitatus cumulationem, & locus sit inter eos prauentioni, cum dictis iudicibus concessa fuerit iurisdicção in officium, & per consequens cumulatione, cap. dudum de Præbend. in 6. cap. pastoralis de offic. ordinari. l. 1. Cod. de offic. pref. verb. Roland. conf. 80. n. 1. & seq. lib. 2. Menoch. lib. 2. presump. 18. num. 8. & dixi in 1. parte huius tractatus, cap. 10.

Quod si iudices curiarum ordinariarum præterdant iurisdictionem sibi competere priuatiuè, & ea ratione non esse locum prauentioni, hoc probare tenebantur; Mantie. decis. 207. u. 1. Rota diuers. decis. 391. num. 1. & 2. parte 1. Postius de manutent. obser. 73. num. 29. Ad cuius quidem priuatiuæ possessionis probationem, debebat ostendere, interuenisse factas aduersus Officialis curiæ Rectoriatu inhibitiones, de procedendo ad similes actus, cum acquiescentiâ ipsorum. Ludouic. dec. 493. n. 1. & ibi Add. num. 6.

Danda igitur erat manutentio (pro vt data fuit) Rectori Comitatus, & iudicibus ordinariis cumulatione in quasi possessione facultatis deputandi tutores aut curatores, Postius in tract. obser. 72. n. 2. Rota apud eundem dec. 198. n. 13. Et in effectu adeit Regulamentum Comitatus sub tit. de Salario Iudic. quo caueretur Rectori eiusque Locumtenenti vna cum iudicibus ordinariis trium iudicaturarum competere potestatem tutores vel curatores deputandi priuatiuè quoad Castellanos & Viguerios; in casibus, in quibus facultates pupillorum excedunt valorem ostingentorum florenorum.

De Locumtenentibus, (quia hæc non est materia nostra) plura videri poterunt apud Parid. de Pat. in tract. de Syndic. in §. substitutus, & §. an substitutus. Vbi quod in casibus in quibus potest dari Locumtenens, debet esse Doctor, & similis qualitatibus cuius Iudex. Item Cancr. parte 3. var. resol. cap. 9. n. 6. & seqq. Marant. in spec. in §. distinct. de iudicio ord. vel deleg. à n. 6. Bertrand. conf. 117. vol. 1. p. 2. Coral. Tapia dec. 9. Auendan. de mandat. pr. parte 1. c. 3.

De iurisdictione autem Domini Rectoris Comitatus circa insinuationes donationum, copiosè egimus in noua Addit. ad c. 56. quas. cinil. p. 1.

Et propter conformitatem materiæ sciendum est, quod alias fuit controuersia in Gallia super prauentione inter Bailliuios, Seneschallos, & Præpositos, quæ per Ordinationes Regias decisa est, & nominatim Francisci I. anno 1536. artic. 19. apud Fontanon tom. 1. edictor. Reg. fol. 189. Vbi statutum est, quod locus est prauentioni in interdicto possessorio Rerendæ inter dictos Bailliuios, Seneschallos, & Præpositos; adeo vt possit intentari iudicium manutentionis coram vno ex ipsis per intentantem iudicium eligendo; siue agatur de rebus sitis in ressortu illius præposituræ, siue in iurisdictionibus ab ea dependentibus: exceptis tamen Nobilibus, quorum causæ tractadæ sunt corâ Seneschallis vel Bailliuiis. Quod si agatur de feudo nobili, causa possessoria tractanda est coram iudicibus prædialibus, tam inter Nob.

Sanlegerij de Præuent. Iudic. Pars I I.

biles, quàm non nobiles; non autem coram dictis Præpositis.

Similiter datum est ius prauentionis Curis Prædialibus aduersus Præpositos, Vicebailliuios, & Vice seneschallos, per edictum Henrici II. 1552. art. 18. apud Fontanon tom. 1. fol. 362.

Item locus est prauentioni inter Præpositos & Iudices ordinarios in causis criminalibus, ex edicto eiusdem Henrici II. anno 1552. apud eundem tom. 1. fol. 192. art. 13.

Eadem prauentioni facultas conceditur Locumtenentibus criminalibus aduersus Præpositos, ne delicta remaneant impunita: ex ordinatione eiusdem anno 1554. inserta eod. tom. 1. fol. 420. art. 4.

C A P V T IX.

ARGVMENTVM.

De prauentione inter Magnum Magistrum ordinis Sancti Ioannis Hierosolymitani, & Marefcallum qui est Caput Linguae. Et de vtriusque potestate & dignitate. Vtrum Magnus Magister delegare possit alteri causas coram Marefcallo prauentas, ipse solus, aut cum conuentu sui Ordinis.

S V M M A R I V M.

- 1 Magnus Magister ordinis Sancti Ioannis Hierosolymitani habet iurisdictionem ordinariam, in omnes Equites.
- 2 Superiores regulares sunt fundati in iurisdictione erga omnes Religiosos sibi subditos.
- 3 Dux militum habet iurisdictionem in milites.
- 4 Iurisdictiones Marefcallorum, & aliarum Dignitatum per Linguas, habent suas separatas iurisdictiones in Ordine Melitensi.
- 5 Marefcalli sunt Tribuni militum, & vti tales habent in milites iurisdictionem.
- 6 Iurisdicção concessa in certis casibus, regulariter non præiudicat iurisdictioni ordinaria.
- 7 Inter Magnum Magistrum, & Marefcallos ordinis Melitensis, locus est prauentioni.
- 8 Delegare alium nemo potest in iurisdictionalibus, nisi is qui iurisdictionem habet actu & habitu.
- 9 Magnus Magister dicti Ordinis, non potest solus euocare causas coram Marefcallo prauentas, quia non habet solus potestatem, ad hoc sufficientem.
- 10 Iurisdicção independens & absoluta, non spectat ad solum Magnum Magistrum eiusdem Ordinis, sed coniunctim cum Conuentu.

MAGNVS Magister sacre Religionis ordinis Sancti Ioannis Hierosolymitani, habens iurisdictionem ordinariam, prætendebat sibi licitum esse, causas prauentas coram Marefcallo qui erat Caput Linguae Aluerniæ, non obstante prauentione, ad se auocare, & alicui personæ sibi bene visæ delegare & committere decidendas. Dubitatum fuit an posset.

Supponendum est primo pro huius dubitationis veriori resolutione, quod non solum ex illius Religionis stabilimentis, magnus Magister habet in omnes Equites sibi subditos iurisdictionem ordinariam,